

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN,

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot bepaling van de inwerkingtreding van artikel 29 en 36 van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 december 2021 tot wijziging van artikel 1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 1995 betreffende de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen voor de Vlaamse Gemeenschap en de instellingen die eronder ressorteren, tot wijziging van de regelgeving over het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid en tot bepaling van de inwerkingtreding van artikel 3 van het decreet van 22 december 2017 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2018 en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 houdende de uitvoering van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Het voorliggend voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering regelt de datum van inwerkingtreding voor de retributies voor het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie en de datum van inwerkingtreding voor het participatie- en netwerktraject.

Naast de regeling van de inwerkingtreding van deze twee elementen van het inburgeringstraject worden een aantal verfijningen en technische rechtzettingen van de reeds gewijzigde bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 houdende de uitvoering van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid geregeld.

Dit voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering kadert binnen de uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Kanselarij en Bestuur.

Beleidsveld: Gelijke Kansen en Integratie en Inburgering.

Beleidsdoelstelling: Met ons inburgeringsbeleid bieden we nieuwkomers kansen en nodigen we hen uit om een actieve bijdrage te leveren aan onze samenleving.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Wetgevingstechnisch- en taaladvies: Het bijgaand voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2022/98 van 24 maart 2022.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

1. Beleids- en regelgevend kader

Het Vlaams Regeerakkoord 2019 – 2024 bevat duidelijke ambities omtrent het hertekenen van het inburgerings- en integratiebeleid. Het nieuwe inburgeringsbeleid legt de nadruk op verhoogde economische en maatschappelijke zelfredzaamheid, doorgedreven verwerving van de Nederlandse taal en kennis van de Vlaamse waarden, normen en samenleving. Nieuwkomers worden uitgenodigd een actieve bijdrage te leveren aan de samenleving. Tegelijk worden ze beter voorbereid op onze maatschappij en hefboomen aangereikt om als volwaardige burger in Vlaanderen te kunnen functioneren.

Daarnaast wordt een breder integratiebeleid ontwikkeld dat segregatie tegengaat. Woonwagenbewoners, de rondtrekkende beroepsbevolking en vreemdelingen zonder wettig verblijf zullen niet langer doelgroep uitmaken van het integratiebeleid. Er wordt geen afbreuk gedaan aan de basisrechten van mensen zonder wettig verblijf.

In de nota aan de Vlaamse regering van 17 juli 2020 (VR 2020 1707 DOC.0868/1) inzake de hertekening van het inburgeringstraject gaf de Vlaamse Regering aan hoe deze ambities concreet ingevuld zullen worden.

Om de ambities te realiseren werden al een aantal regelgevende initiatieven genomen. Vooreerst werd een legistisch traject doorlopen tot wijziging van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid (hierna, het decreet van 7 juni 2013). Het desbetreffende ontwerp van decreet werd op 9 juli 2021 bekrachtigd door de Vlaamse Regering. De nieuwe bepalingen traden in werking op 1 maart 2022.

Het gewijzigde decreet omvat de volgende krachtlijnen:

- het optimaliseren van het horizontaal integratiebeleid;

- het benadrukken van het belang van gedeelde waarden en normen;
- een striktere afbakening van de doelgroep van inburgering;
- het inhoudelijk uitbreiden en versterken van het inburgeringstraject;
- het flexibiliseren van het inburgeringstraject en het versterken van een aanbod op maat;
- het invoeren van een aantal retributies binnen inburgering;
- het aanscherpen van de resultaatsverbintenis van inburgering;
- een verdieping van het inburgeringscontract;
- het delen van de inburgeringsresultaten met de Dienst Vreemdelingenzaken;
- het versterken van het taalniveau na het inburgeringstraject;
- het inbedden van de dienstverlening sociaal tolken en vertalen in een breder taalbeleid;
- het verfijnen van de juridische dienstverlening m.b.t. vreemdelingenrecht en internationaal privaatrecht.

Voor een uitgebreide toelichting hierover verwijzen we naar de nota aan de Vlaamse Regering¹ betreffende het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid en de desbetreffende Memorie van Toelichting².

Parallel aan het proces voor de wijziging van het decreet van 7 juni 2013 liep ook een legistiek traject tot wijziging van de volgende besluiten van de Vlaamse Regering:

- het besluit van de Vlaamse Regering van 26 april 2019 tot uitvoering van diverse bepalingen van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid wat betreft de participatieorganisatie en de oriëntering van anderstaligen naar het meest gepaste aanbod NT2, en tot wijziging van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 houdende de uitvoering van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 2018 tot vaststelling van de modaliteiten voor het testen en het uitreiken van de bewijzen van het taalniveau Nederlands, vermeld in artikel 46/2 van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid en houdende wijziging van artikel 7 van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 mei 2013 houdende uitvoering van het decreet van 18 november 2011 tot regeling van het bewijs van taalkennis, vereist door de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 houdende de uitvoering van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 1995 betreffende de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen voor de Vlaamse Gemeenschap en de instellingen die eronder ressorteren.

Het desbetreffende ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 17 december 2021 en geeft uitvoering aan het gewijzigde decreet van 7 juni 2013. Hierna wordt dit besluit van de Vlaamse Regering benoemd als het wijzigingsbesluit van 17 december 2021. De nieuwe bepalingen traden ook in werking op 1 maart 2022, behalve wat betreft de retributies voor het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie (hierna, MO) en het participatie- en netwerktraject. Voor die twee elementen werd beslist latere inwerkingtredingsdata te hanteren,

¹ VR 2021 0705 DOC.0520-1.

² VR 2021 0705 DOC.0520-2 en VR 2021 0705 DOC.0520-3.

te bepalen door de Vlaamse Regering³. Met betrekking tot de retributie voor de cursus en de test maatschappelijke oriëntatie dient erop gewezen te worden dat het, cf. het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024, de bedoeling is ook voor Nederlands als tweede taal (NT2) vanuit Onderwijs een retributie in te voeren. Om een uniform beleid te voeren wordt ervoor gekozen beide retributies gelijktijdig, en dus op een latere datum, in te voeren.

De retributie voor NT2 zal ingevoerd worden via een wijziging van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs. De wijziging van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs werd op 11 februari 2022 voor de tweede keer principieel goedgekeurd⁴.

2. Voorliggend ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering

Het voorliggend ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering wijzigt verder het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 houdende de uitvoering van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid (hierna, het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016). Het geeft ook verder uitvoering aan het gewijzigde decreet van 7 juni 2013.

Het is ten eerste de bedoeling de inwerkingtreddingsdata voor het participatie- en netwerktraject en de retributies voor het vormingspakket MO te regelen, cf. hiervoor vermeld. Daarnaast worden een aantal verfijningen en technische rechtzettingen van de reeds gewijzigde bepalingen opgenomen. Hierna volgt een overzicht van de bepalingen opgenomen in het voorliggend ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering.

2.1 Definitie studeren

In het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 is een algemene, doorheen het volledige besluit geldende definitie van studeren opgenomen. Die definitie biedt een grond voor uitstel van de termijn waarbinnen verplichte inburgeraars zich o.a. moeten aanmelden bij het agentschap integratie en inburgering, het inburgeringscontract ondertekend moet worden,... De definitie geeft verplichte inburgeraars ook recht op opschorting van het inburgeringstraject als ze de studie niet kunnen combineren met dat traject. Verder wordt daaraan eveneens een afwijking van het criterium voor regelmatige deelname aan de vormingspakketten gekoppeld. Tot slot geeft studeren recht op een vrijstelling van het participatie- en netwerktraject en de verplichting tot het aantonen van het taalniveau B1 mondeling 24 maanden na het behalen van het inburgeringsattest.

Voorliggend ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering vervangt punt c van de huidige definitie van studeren door “een opleiding in het secundair volwassenenonderwijs die leidt naar een diploma secundair onderwijs, als vermeld in artikel 41, §4, 1° en 2°, van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs”. Hiermee worden een aantal bijkomende opleidingen ten aanzien van de huidige formulering van punt c gevat onder de definitie van studeren. Het gaat o.m. om opleidingen uit de studiegebieden algemene vorming en aanvullende algemene vorming in het secundair volwassenenonderwijs. Die opleidingen leiden tot een diploma secundair onderwijs. Het zijn dus

³ Meer informatie over de beslissing tot het hanteren van aparte inwerkingtreddingsdata voor de retributies voor MO en het participatie- en netwerktraject is terug te vinden in de nota aan de Vlaamse Regering VR 2021 1712 DOC.1584-1.

⁴ VR 2022 1102 DOC.0156-1, VR 2022 1102 DOC.0156-2 en VR 2022 1102 DOC.0156-3.

intensieve, diplomagerichte trajecten, die cf. de momenteel reeds opgenomen trajecten onder de definitie van studeren, recht moeten geven op bovenvermelde uitstellen, opschorting of vrijstellingen. Daarom worden ze toegevoegd aan de definitie van studeren.

Ook “intensieve opleidingen in de basiseducatie, als vermeld in artikel 6, 2°, 4°, 5°, 6° of 7°, van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs” worden aan de definitie toegevoegd. Dit betreft opleidingen uit de leergebieden Nederlands, wiskunde, maatschappijoriëntatie, informatie- en communicatietechnologie en talen van de basiseducatie. Die opleidingen leiden tot certificaten en kunnen cursisten voorbereiden op de hierboven vermelde opleidingen in het secundair volwassenenonderwijs. Het moet wel om intensieve trajecten gaan om de bovenstaande opschorting, uitstellen of vrijstellingen te verantwoorden.

Tot slot wordt het volgen van een opleiding van de studiegebieden Nederlands tweede taal richtgraad 2, richtgraad 3 of richtgraad 4, als vermeld in het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs, aan de definitie van studeren toegevoegd, mits de betrokkene minstens 16 uur per week les volgt in een dergelijke opleiding.

2.2 Aanpassing uitstel ondertekening inburgeringscontract en opstart van de vormingspakketten

Het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 definieert, in uitvoering van het decreet van 7 juni 2013, de persoonlijke redenen op basis waarvan de verplichte inburgeraar recht heeft op uitstel (1) van aanmelding of van de ondertekening van het inburgeringscontract en (2) van de termijn waarbinnen minstens één van de vormingspakketten opgestart moet zijn.

Aan die persoonlijke redenen wordt het ontbreken van een passend aanbod voor minstens één van de twee vormingspakketten toegevoegd. Het is soms niet haalbaar tijdig een passend aanbod van een cursus te organiseren omwille van persoonlijke redenen van de inburgeraar. Die redenen zorgen ervoor dat het voor de inrichters moeilijk is tijdig een klasgroep samen te stellen op maat van de inburgeraar. Voor de cursus maatschappelijke oriëntatie kan het bijvoorbeeld gaan om een weinig voorkomende taal van de inburgeraar. Voor de cursus NT2 gaat het bijvoorbeeld om laaggeletterdheid waarbij niet tijdig een alfabetiseringsmodule ingericht kan worden. De inburgeraar verkeert daardoor in de onmogelijkheid om binnen de vooropgestelde termijn zijn inburgeringscontract te ondertekenen en/of met minstens één vormingspakket te starten. In het contract moet immers voor minstens één van de vormingspakketten opgenomen worden in welke specifieke cursus hij ingeschreven wordt. Het ontbreken van een passend aanbod omvat geen redenen die te maken hebben met werken en/of studeren en daardoor niet of moeilijk beschikbaar zijn op bepaalde tijdstippen. Werken en studeren werden reeds gedefinieerd in het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 en geven de verplichte inburgeraar recht op diverse vormen van uitstel of opschorting van het inburgeringstraject. De inburgeraar moet in die gevallen bewijzen dat hij zijn werk of studie niet kan combineren met het volgen van een inburgeringstraject.

Inburgeraars die de vooropgestelde termijnen niet respecteren kunnen in principe gesanctioneerd worden. In de praktijk worden uiteraard geen sancties opgelegd in voormelde gevallen waar er geen passend aanbod is, gezien ze buiten de wil van de inburgeraar tot stand komen. Tot vandaag heeft deze praktijk echter geen regelgevende basis. Door dit op te nemen in voorliggend ontwerp van besluit wordt de rechtszekerheid van de inburgeraar in dergelijke gevallen verhoogd.

Er wordt geregeld dat de inburgeraar bij het ontbreken van een passend aanbod maximaal drie maanden uitstel krijgt. Het uitstel is, indien nodig, telkens verlengbaar voor maximaal drie maanden. Het is de bedoeling dat de trajectbegeleider dit opvolgt. Van zodra een passend aanbod beschikbaar is moet, naargelang het geval, het inburgeringscontract ondertekend worden of het vormingspakket opgestart worden.

Het uitstel omwille van het ontbreken van een passend aanbod geldt enkel voor de ondertekening van het inburgeringscontract of voor de opstart van het vormingspakket. Het is niet van toepassing op de termijn waarbinnen de verplichte inburgeraar zich moet aanmelden bij een agentschap integratie en inburgering. Het ontbreken van een passend aanbod heeft immers geen implicaties op de termijn waarbinnen een inburgeraar zich daar kan aanmelden.

2.3 Maatschappelijke oriëntatie voor inburgeraars die reeds een inburgeringsattest behaalden van de Duitstalige Gemeenschap, de Franstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie of de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie

Via het besluit van 17 december 2021 werd in artikel 11/1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 bepaald dat de inburgeraar die al een inburgeringsattest behaalde van de Duitstalige Gemeenschap, de Franstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie of de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie vrijgesteld wordt voor de gemeenschappelijke delen van het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie. Deze vrijstelling wordt via voorliggend ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering geschrapt. Een analyse van de verschillende betrokken cursussen toonde aan dat slechts ongeveer de helft van de cursusinhouden gemeenschappelijk is. In het kader van het Vlaamse inburgeringsbeleid geldt bovendien een resultaatsverbintenis, waarbij de inburgeraar de doelstellingen van de verschillende onderdelen van het inburgeringstraject dient te behalen. Die resultaatsverbintenis geldt dus ook voor het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie van het Vlaamse inburgeringsbeleid. Dat is niet het geval voor de betrokken cursussen van de Duitstalige Gemeenschap, de Franstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie of de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Daar geldt enkel een inspanningsverbintenis, waarbij de inburgeraar een bepaald aanwezigheidspercentage moet behalen.

Om de inspanningen van de betrokken personen toch te honoreren, werd in het decreet van 7 juni 2013 voorzien in een vrijstelling van retributie voor de vrijstellingstest van het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie. Bij niet slagen op deze test kan de betrokkene pas herkansen op de test maatschappelijke oriëntatie na het volgen van de cursus maatschappelijke oriëntatie. Naargelang het resultaat op de vrijstellingstest wordt de volledige cursus, dan wel één of meerdere onderdelen ervan gevolgd. Om te kunnen deelnemen aan de cursus betaalt de betrokken inburgeraar een retributie van 90 euro.

2.4 Retributies MO: schrapping vrijstellingscategorieën

In het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 werd voorzien in een vrijstelling van de retributies voor MO voor een aantal categorieën van rechthebbende inburgeraars. Naar aanleiding van een opmerking van de Raad van State werd deze vrijstelling integraal ingevoegd in het decreet van 7 juni 2013, via het decreet tot wijziging van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs. De Raad van State merkte op dat overeenkomstig artikel 173 van de Grondwet, de decreetgever bij het invoeren van een retributie in elk geval de gevallen moet bepalen waarin ze

verschuldigd is, alsook de heffingsplichtigen en de eventuele vrijstellingen. In het decreet diende dus bepaald te worden welke niet-verplichte inburgeraars worden vrijgesteld van de retributies.

2.5 Inwerkingtreding retributies MO en participatie- en netwerktraject

Zoals vermeld trad de meerderheid van de nieuwe bepalingen omtrent het hertekende inburgeringsbeleid, zoals geregeld in het gewijzigde decreet van 7 juni 2013 en het gewijzigde besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016, in werking op 1 maart 2022. Voor twee elementen werd beslist een latere inwerkingtredingsdatum te hanteren, met name het participatie- en netwerktraject en de retributies voor het vormingspakket MO.

Met betrekking tot de retributie voor de cursus en de test maatschappelijke oriëntatie dient erop gewezen te worden dat het, cf. het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024, de bedoeling is ook voor NT2 vanuit Onderwijs een retributie in te voeren. Om een uniform beleid te voeren werd ervoor gekozen beide retributies gelijktijdig, en dus op een latere datum, in te voeren. Ter voorbereiding van de implementatie van het participatie- en netwerktraject werden 26 proeftuinen opgezet. Die lopen van 1 januari 2021 tot en met 30 juni 2022. Het is de bedoeling de resultaten hiervan te integreren in het uiteindelijke participatie- en netwerktraject. Daarom werd ook hier gekozen voor een latere inwerkingtredingsdatum, opdat hier nog optimaal afstemming mee gezocht kan worden. Met een latere inwerkingtredingsdatum voor zowel de retributies binnen MO, als het participatie- en netwerktraject werd een zo hoog mogelijke uniformiteit en kwaliteit in het inburgeringstraject beoogd. Deze twee uitzonderingen waren dus in het belang van de inburgeraar⁵.

Voorliggend ontwerp van besluit regelt de inwerkingtreding voor de retributies binnen MO en het participatie- en netwerktraject. De datum voor de inwerkingtreding van de retributies voor MO wordt gealigneerd op het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs dat zal gewijzigd worden. De wijziging van dit decreet werd op 11 februari 2022 voor de tweede keer principieel goedgekeurd⁶. Daarin wordt in uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord 2019 – 2024 ook een retributie geregeld voor NT2 in het kader van inburgering.

2.6 Sanctionering

Ten gevolge van de regeling van de inwerkingtreding van het participatie- en netwerktraject, wordt ook een inbreuk toegevoegd in het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016. Indien de verplichte inburgeraar niet tijdig de doelstellingen van het participatie- en netwerktraject behaalt, kan hij gesanctioneerd worden. Hij heeft tijd om het participatie- en netwerktraject te volbrengen tot het verstrijken van de richtinggevende termijn van het inburgeringstraject, zoals opgenomen in het inburgeringscontract. Indien bij het beoordelen van het behalen van de doelstellingen van het participatie- en netwerktraject blijkt dat doorheen het volledige inburgeringstraject, ondanks het leveren van voldoende inspanningen, geen enkel voor hem geschikt aanbod beschikbaar was, zal geen sanctie worden opgelegd.

⁵ VR 2021 1712 DOC.1584-1.

⁶ VR 2022 1102 DOC.0156-1, VR 2022 1102 DOC.0156-2 en VR 2022 1102 DOC.0156-3.

2.7 Overgangsbepaling

Gezien via voorliggend ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering twee nieuwe elementen van het inburgeringstraject in werking treden, is het noodzakelijk hiervoor een overgangsbepaling op te nemen.

Er wordt geregeld dat alle verbintenissen die opgenomen zijn in inburgeringscontracten gesloten voor de datum van inwerkingtreding van voorliggend voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering, blijven gelden voor de duur van die inburgeringscontracten. In de praktijk zullen in totaal vier types contracten onder deze overgangsregeling vallen, met name contracten gesloten (1) voor 29 februari 2016, (2) na 29 februari 2016 en voor 1 maart 2022, (3) na 1 maart 2022 en voor XXX (datum inwerkingtreding) en (4) na XXX (datum inwerkingtreding).

De bepalingen omtrent het participatie- en netwerktraject en de retributies voor MO treden in werking voor contracten gesloten vanaf de datum van inwerkingtreding van voorliggend voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering. Vrijstellingstesten MO die afgelegd worden vanaf die datum zullen betalend zijn, aangezien iemand die daarna een vrijstellingstest aflegt ook een contract zal hebben dat na die datum gesloten wordt. Inburgeraars met een inburgeringscontract gesloten voor de datum van inwerkingtreding van voorliggend voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering zullen geen retributie moeten betalen voor de cursus en de test maatschappelijke oriëntatie.

Als de inburgeraar de verbintenissen opgenomen in zijn contract van voor de datum van inwerkingtreding van voorliggend voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering nakomt, wordt hem een inburgeringsattest uitgereikt onder de voorwaarden zoals opgenomen in zijn inburgeringscontract. Als de verplichte inburgeraar die verbintenissen niet nakomt en een inbreuk wordt vastgesteld, zal na zijn heraanmelding bij een agentschap integratie en inburgering een nieuw inburgeringscontract afgesloten worden. Dat nieuwe contract wordt opgesteld volgens de gewijzigde regelgeving. Artikel 34/3 van het decreet van 7 juni 2013 en de regels rond de retributies voor het vormingspakket MO zijn dan van toepassing. Dit betekent dat aan hem een inburgeringsattest wordt uitgereikt onder de voorwaarden zoals opgenomen in het nieuwe inburgeringscontract. Voor de retributies voor MO betekent het nieuwe inburgeringscontract dat de retributie betaald moet worden voor alle, vanaf dan toekomstige onderdelen van het inburgeringstraject. Voor de retributies voor MO geldt als algemeen principe dat slechts eenmalig betaald moet worden voor de cursus. Als de inburgeraar voor zijn nieuw contract reeds gestart was met de cursus MO, zal geen retributie meer geïnd worden voor de cursus. De retributie voor de cursus MO wordt dan beschouwd als voldaan. De retributie voor een nog niet opgestarte test MO zal wel verschuldigd zijn.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Hoofdstuk 1. Wijzigingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 houdende de uitvoering van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid

Artikel 1 wijzigt punt 11/1° van artikel 1. Dit punt 11/1° bevat de definitie van studeren. Deze definitie wordt aangepast.

Ten eerste wordt punt c) vervangen door “een opleiding in het secundair volwassenenonderwijs die leidt naar een diploma secundair onderwijs, als vermeld in artikel 41, §4, 1° en 2°, van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs”. Hiermee worden een aantal bijkomende opleidingen ten aanzien van de huidige formulering van punt c) gevat onder de definitie van studeren. Het gaat o.m. om opleidingen uit de studiegebieden algemene vorming en aanvullende algemene vorming in het secundair volwassenenonderwijs. Die opleidingen leiden tot een diploma secundair onderwijs. Het zijn dus intensieve, diplomagerichte trajecten, die cf. de momenteel reeds opgenomen trajecten onder de definitie van studeren, recht moeten geven op de reeds vermelde uitstellen, opschorting of vrijstellingen. Daarom worden ze toegevoegd aan de definitie van studeren.

Ten tweede worden onder een nieuw punt j) “intensieve opleidingen in de basiseducatie, als vermeld in artikel 6, 2°, 4° tot en met 7°, van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs” aan de definitie toegevoegd. Dit betreft opleidingen uit de leergebieden Nederlands, wiskunde, maatschappijoriëntatie, informatie- en communicatietechnologie en talen van de basiseducatie. Die opleidingen leiden tot certificaten en kunnen cursisten voorbereiden op de hierboven vermelde opleidingen in het secundair volwassenenonderwijs. Het moet wel om intensieve trajecten gaan om de bovenstaande opschorting, uitstellen of vrijstellingen te verantwoorden.

Ten derde wordt een nieuw punt k) ingevoegd: “minstens 16 uur per week een opleiding volgen van de studiegebieden Nederlands tweede taal richtgraad 2, richtgraad 3 of richtgraad 4, als vermeld in het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs”.

Artikel 2 heft artikel 11/1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 op. Via het besluit van 17 december 2021 werd in artikel 11/1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 bepaald dat de inburgeraar die al een inburgeringsattest behaalde van de Duitstalige Gemeenschap, de Franstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie of de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie vrijgesteld wordt voor de gemeenschappelijke delen van het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie. Deze vrijstelling wordt via voorliggend ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering geschrapt. Een analyse van de verschillende betrokken cursussen toonde aan dat slechts ongeveer de helft van de cursusinhouden gemeenschappelijk is. In het kader van het Vlaamse inburgeringsbeleid geldt bovendien een resultaatsverbintenis, waarbij de inburgeraar de doelstellingen van de verschillende onderdelen van het inburgeringstraject dient te behalen. Die resultaatsverbintenis geldt dus ook voor het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie van het Vlaamse inburgeringsbeleid. Dat is niet het geval voor de betrokken cursussen van de Duitstalige Gemeenschap, de Franstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie of de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Daar geldt enkel een inspanningsverbintenis, waarbij de inburgeraar een bepaald aanwezigheidspercentage moet behalen.

Om de inspanningen van de betrokken personen toch te honoreren, werd in het decreet van 7 juni 2013 voorzien in een vrijstelling van retributie voor de vrijstellingstest van het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie. Bij niet slagen op deze test kan de betrokkene pas herkansen op de test maatschappelijke oriëntatie na het volgen van de cursus maatschappelijke oriëntatie. Naargelang het resultaat op de vrijstellingstest wordt de volledige cursus, dan wel één of meerdere onderdelen ervan gevolgd. Om te kunnen deelnemen aan de cursus betaalt de betrokken inburgeraar een retributie van 90 euro.

Artikel 3 wijzigt artikel 21 van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016. Er wordt een persoonlijke reden toegevoegd op basis waarvan een uitstel van ondertekening van het inburgeringscontract kan verkregen worden. Namelijk in het geval er geen passend aanbod is voor een of meer vormingspakketten kan een uitstel van ondertekening worden verkregen. Dit is nodig om de rechtszekerheid van de verplichte inburgeraar te verzekeren zodat duidelijk is dat hij niet in de mogelijkheid is om het inburgeringscontract te ondertekenen. De verplichte inburgeraar kan bijgevolg ook niet gesanctioneerd worden.

Er wordt verduidelijkt in het eerste lid van paragraaf 2 dat geen passend aanbod geen persoonlijke reden is die aanleiding geeft tot uitstel van aanmelding. Ook als er geen passend aanbod is, is men nog in de mogelijkheid om te voldoen aan de verplichting tot tijdige aanmelding.

De toegevoegde persoonlijke reden zal ook van toepassing zijn voor uitstel van de termijn waarbinnen minimaal een van de twee vormingspakketten opgestart moet zijn, geregeld in artikel 21/1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016. Voor de persoonlijke redenen die hier van toepassing zijn wordt namelijk verwezen naar de persoonlijke redenen, vermeld in artikel 21 van dat besluit.

Artikel 4 wijzigt artikel 22 van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016. Hiermee worden een aantal verfijningen aangebracht in het artikel dat de modaliteiten van opschorting bevat. Er werd in punt 3° en punt 7° verwezen naar het vormingspakket, terwijl ten gevolge van de uitbreiding van het inburgeringstraject met twee onderdelen, moet verwezen worden naar inburgeringstraject in het kader van opschorting.

Artikel 5 wijzigt artikel 27 van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016. Aan paragraaf 4, derde lid, wordt een zin toegevoegd die verduidelijkt dat bij het niet slagen voor de vrijstellingstest naargelang het resultaat op de vrijstellingstest de volledige cursus, dan wel één of meerdere onderdelen ervan gevolgd moeten worden.

Artikel 6 heft paragraaf 5 van artikel 27/3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 op. Naar aanleiding van een opmerking van de Raad van State werd deze vrijstelling integraal ingevoegd in het decreet van 7 juni 2013, via het decreet tot wijziging van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs. De Raad van State merkte op dat overeenkomstig artikel 173 van de Grondwet, de decreetgever bij het invoeren van een retributie in elk geval de gevallen moet bepalen waarin ze verschuldigd is, alsook de heffingsplichtigen en de eventuele vrijstellingen. In het decreet diende dus bepaald te worden welke niet-verplichte inburgeraars worden vrijgesteld van de retributies.

Artikel 7 voegt een inbreuk toe aan artikel 33 van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 voor het niet behalen van de doelstelling van het participatie- en netwerktraject. Indien de verplichte inburgeraar niet deelneemt aan het participatie- en netwerktraject gedurende veertig uren binnen de vereiste termijn kan een inbreuk vastgesteld worden.

Ten tweede wordt een technische wijziging aangebracht in punt 5° van artikel 33, §1, eerste lid, opdat deze bepaling in overeenstemming zou zijn met het eerste lid van paragraaf 2 van artikel 33. Ook indien men een inbreuk begaat door zich niet-tijdig aan te melden na een inbreuk of een inbreuk na

inbreuk begaat, moet men zich aanmelden binnen de 30 werkdagen en kan bij het niet voldoen aan die verplichting de inbreuk niet-tijdige aanmelding na inbreuk vastgesteld worden.

Artikel 8 wijzigt artikel 34 van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016. Er wordt een nieuw punt 5/1° ingevoegd dat de vaststellingstermijn bepaalt voor de nieuw ingevoegde inbreuk bij het niet behalen van de doelstelling van het participatie- en netwerktraject. De inbreuk wordt vastgesteld uiterlijk op het ogenblik dat de termijn die werd vastgesteld in het inburgeringscontract waarbinnen het inburgeringstraject dient afgerond te worden verstrijkt. Deze inbreuk kan ook worden vastgesteld indien de verplichte inburgeraar geen inspanningen levert om een passend aanbod te vinden. In dit geval zullen namelijk ook de doelstellingen niet bereikt kunnen worden. Indien men een tweede maal niet voldoet aan het participatie- en netwerktraject wordt deze inbreuk vastgesteld uiterlijk op het moment dat de verlenging van de termijn van het inburgeringscontract verstrijkt. Het EVA of het stedelijk EVA brengt de verplichte inburgeraar schriftelijk op de hoogte van het moment waarop de verlenging verstrijkt.

Artikel 9 wijzigt artikel 45 van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016. Dit artikel bevat de boetecategorieën voor de inbreuken in het kader van het inburgeringstraject. Voor de nieuw ingevoegde inbreuk bij het niet behalen van de doelstelling van het participatie- en netwerktraject kan een boete opgelegd worden tussen 50 en 150 euro voor een eerste inbreuk.

Artikel 10 wijzigt artikel 53 van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016. Het gaat om een technische wijziging aangezien artikel 32/1 en artikel 32/2 wel degelijk van toepassing zijn in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Artikel 11 wijzigt artikel 78 van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016. De overgangsbepaling voor contracten gesloten voor 29 februari 2016 wordt gewijzigd zodat er een algemene overgangsregeling wordt opgenomen. Deze overgangsregeling geldt voor alle contracten gesloten voor de datum van inwerkingtreding van voorliggend voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering. De verbintenissen van die contracten blijven behouden.

Artikel 12 heft artikel 78/1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 op. Voor de duidelijkheid wordt ervoor gekozen om één overgangsbepaling op te nemen voor alle inburgeringscontracten gesloten voor de datum van inwerkingtreding van voorliggend voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering. Artikel 78 van het voormelde besluit van de Vlaamse Regering zal hiervoor gewijzigd worden.

Hoofdstuk 2. Slotbepalingen

Artikel 13 bevat de bepaling van inwerkingtreding van artikel 29 en artikel 36 van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 december 2021 tot wijziging van artikel 1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 1995 betreffende de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen voor de Vlaamse Gemeenschap en de instellingen die eronder ressorteren, tot wijziging van de regelgeving over het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid en tot bepaling van de inwerkingtreding van artikel 3 van het decreet van 22 december 2017 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2018. Zoals hierboven vermeld, wordt op die manier de inwerkingtreding geregeld van de retributies binnen MO en het participatie- en netwerktraject.

Artikel 14 bepaalt de datum van inwerkingtreding voor het voorliggende voorontwerp van besluit.

Artikel 15 bepaalt dat de Vlaamse minister, bevoegd voor de gelijke kansen, de integratie en de inburgering, belast is met de uitvoering van bijgaand ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Voor de budgettaire impact kan onder meer verwezen worden naar de budgettaire impact omschreven in de nota aan de Vlaamse Regering bij de definitieve goedkeuring van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 december 2021⁷.

Voorliggend ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering regelt de inwerkingtreding van de retributies voor het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie. Het gaat enerzijds om een retributie van negentig euro voor deelname aan de test van het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie of de vrijstellingstest voor dat vormingspakket en anderzijds om een eenmalige retributie van negentig euro voor deelname aan de cursus van het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie. Deze retributies komen toe aan het EVA of het stedelijk EVA. De financiële bijdrages die de inburgeraar voortaan moet betalen voor het vormingspakket MO zullen voor de agentschappen integratie en inburgering dan ook een positieve budgettaire consequentie hebben. Daartegenover staat dat bepaalde categorieën van rechthebbende inburgeraars vrijgesteld worden van deze retributies.

Verplichte inburgeraars die niet slagen voor de test maatschappelijke oriëntatie zullen die test opnieuw moeten afleggen tot ze de doelstellingen van het vormingspakket behalen, tenzij dat voor hen onmogelijk is omwille van beperkte leercapaciteiten. Het aantal keer dat verplichte inburgeraars meerdere keren de test maatschappelijke oriëntatie zullen afleggen zal een belangrijke impact hebben op de precieze kosten en opbrengsten. Dit kan nu nog niet worden ingeschat, gezien de test pas ingevoerd werd op 1 maart 2022. Ook rechthebbende inburgeraars die niet slagen voor de test moeten deze opnieuw afleggen tot ze slagen als zij een inburgeringsattest willen behalen. Rechthebbende inburgeraars hebben hier echter geen verplichting toe, waardoor het ook voor deze categorie nog niet mogelijk is om in te schatten over hoeveel personen dat zal gaan. Daarenboven werd de sanctionering voor rechthebbende inburgeraars geschrapt.

Zoals vermeld bij het besluit van de Vlaamse Regering van 17 december 2021 is een precieze inschatting van de kosten en opbrengsten nog niet mogelijk. De hertekening van het inburgeringstraject brengt een aantal ingrijpende wijzigingen met zich mee, waarvan de exacte gevolgen nog onduidelijk zijn. In het eerste jaar na inwerkingtreding van de nieuwe regels wordt een gedetailleerde monitoring gevoerd om hier zicht op te krijgen. Het principe blijft, zoals eerder vermeld, dat er geen budgettaire meerkost zal zijn voor de begroting en dat de budgettaire impact van de hertekening van inburgering binnen de huidige begrotingskredieten kan opgevangen worden.

Er zal ook geen budgettaire meerkost zijn door de inwerkingtreding van het participatie- en netwerktraject. Voor het aanbod zal voornamelijk beroep worden gedaan op de lokale besturen. Hiermee wordt hen geen bijkomende taak opgelegd. We verwachten dat de lokale besturen het

⁷ VR 2021 1712 DOC.1584-1.

aanbod in hun stad/gemeente ontsluiten. Het kan gaan om reguliere initiatieven van vrijwilligerswerk, buddy-trajecten,... die reeds bestaan, dan wel ontwikkeld worden vanuit verschillende mogelijke partners van de lokale besturen. In het kader van de opstart en voorbereiding van het participatie- en netwerktraject, en in navolging van de reeds lopende proeftuinen, wordt bekeken of een eenmalige projectsubsidie aan de lokale besturen toegekend kan worden. Dit zal opgevangen worden binnen de beschikbare begrotingskredieten.

De reële opbrengsten en kosten zullen in het eerste jaar na inwerkingtreding van de regelgeving nauwgezet gemonitord worden.

Inspectie van Financiën

Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 17 maart 2022.

Begrotingsakkoord

B. HET AKKOORD VAN DE VLAAMSE MINISTER, BEVOEGD VOOR DE BEGROTING, WERD AANGEVRAAGD OP 17 MAART 2022.ESR-TOETS

Het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering heeft geen ESR-impact.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse Overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Zoals ook vermeld in de nota Vlaamse Regering bij de definitieve goedkeuring van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 december 2021 wordt voor het aanbod van het participatie- en netwerktraject voornamelijk beroep gedaan op de lokale besturen. Hiermee wordt hen geen bijkomende taak opgelegd. We verwachten dat de lokale besturen het aanbod in hun stad/gemeente ontsluiten. Het kan gaan om reguliere initiatieven van vrijwilligerswerk, buddy-trajecten,... die reeds bestaan, dan wel ontwikkeld worden vanuit verschillende mogelijke partners van de lokale besturen. In het kader van de opstart en voorbereiding van het participatie- en netwerktraject, en in navolging van de reeds lopende proeftuinen, wordt bekeken of een eenmalige projectsubsidie aan de lokale besturen toegekend kan worden. Dit zal opgevangen worden binnen de beschikbare begrotingskredieten.

4 VERDER TRAJECT

Dit voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering wordt na de eerste principiële goedkeuring voorgelegd voor advies aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR) en de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC).

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot bepaling van de inwerkingtreding van artikel 29 en 36 van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 december 2021 tot wijziging van artikel 1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 1995 betreffende de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen voor de Vlaamse Gemeenschap en de instellingen die eronder ressorteren, tot wijziging van de regelgeving over het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid en tot bepaling van de inwerkingtreding van artikel 3 van het decreet van 22 december 2017 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2018 en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 houdende de uitvoering van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid;
- 2° de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen te gelasten over het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering:
 - 2.1 het advies in te winnen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) met het verzoek om het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen;
 - 2.2 het advies in te winnen van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) met het verzoek om het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen;
 - 2.3 het advies in te winnen van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) met het verzoek om het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen.

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen,

Bart SOMERS

Bijlagen:

- het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering;
- het advies van de Inspectie van Financiën van 17 maart 2022;
- het verzoek om een begrotingsakkoord van 17 maart 2022.